"Синиша Мали долази као оперативац, од 2001. је у власти и стекао је доста искуства, способан је и оперативан. Он Вучићу и Брнабић треба, не очекујем да ће креирати јавне финансије већ да ће извршавати оно што се од њега очекује. Биће успешан у мери у којој је влада, ако кола крену низбрдо не може он ту ништа", сматра професор Љубодраг Савић.

У Скупштину Србије јуче је стигао предлог премијерке Ане Брнабић да Синиша Мали буде нови министар финансија. Седница Скупштине на којој ће се расправљати о избору Малог заказана је за понедељак, 28. мај. Мали је предложен за новог министра уместо Душана Вујовића који је раније поднео оставку из личних разлога.

"Ако неко очекује да ће радити оно што је радио Вујовић, вара се, није зато ни дошао. Вујовић није био члан странке, 20 година је у светским институцијама, добро влада макроекономијом, један је од експерата Светске банке, дошао је као остварен човек, имао је прилике да каже своје мишљење и могло се осетити његово присуство и његови ставови, мудро је поступио, санирао је јавне финансије и онда отишао, финансије су у добром стању, можда у најбољем у последњих неколико година", сматра професор Економског факултета Љубодраг Савић.

Држава најавила борбу против "рада на црно", како је у реалности?

Држава ће у наредном периоду кренути у борбу против исплате дела зараде у готовини на руке, тзв. "црног дела" плате. То је најавио министар за рад Зоран Ђорђевић. Оваква пракса жива је код послодаваца који не плаћају порезе и доприносе на пун износ плате, па тако избегавају порезнике.

"Меримо шта су највећа оптерећења привредницима. На првом месту су порези и доприноси, кажу да су високи и узрок сиве економије и оптерећење за пословање. Трошкови зарада су 50 одсто трошкова компаније. Зато прибегавају непријављивању радника или делимично пријављују, 27 одсто прима или пуну плату на руке или део

плате на руке. Проблем мора да се решава подстицајним мерама, тешко је открити радника који део прима на руке, држава је често реактивна а не проактивна", објашњава Иван Радак из Националне алијансе за локални економски развој.

Професор Савић каже да инспекција сваки дан ради свој посао, али да су ефекти такви да не можемо да будемо задовољни.

"Држава није радила посао како треба, инспекције треба да буду оспособљене да проблеме решавају ефикасно. Проблем је шири, поруке која нам држава шаље је да владе раде нешто што не би смеле, влада Мирка Цветковића је на предлог Дачића одлучила да Симпо ослободи плаћања пореза и доприноса, а да ће држава бити намирена кад се Симпо прода. То на најбољи начин показује шта ради држава", каже он.

Савић додаје да је то лоша порука и да би за послодавце требало да важе исти услови. Како каже, у Србији се, нажалост, дугорочно највише исплати бити непоштен.

"Држава или опрости неки дуг, репрограмира, они који су најпоштенији и послују легално буду кажњени. Моћ појединих министара се састоји у трговини утицајем, када можете неком да прогледате кроз прсте имате велику моћ. Можда нећете добити паре на руке, али можете да добијете неке друге погодности. Морамо почети од главе, држава мора да поштује своје законе, да се понаша фер, да јој сви послодавци буду једнаки. Када послодавци буду плаћали десет пута веће казне него што су порези и доприноси, можда се опамете", рекао је Савић.

На питање како држава реагује на предлоге да се смањи порез, Радак каже да је било одговора да то може да се уради, али да се онда поставља питање - шта са приходном страном буџета.

"Успели смо да издејствујемо меру ослобађења пореза за почетнике на годину дана, желели смо да ослободимо младе који почињу или оне које су дуже на бироу. Они имају високе трошкове за једног запосленог, које морају да плате иако ништа не приходују, хтели смо да видимо да ли то може да функционише, надамо се да ће то охрабрити владу да размишља о смањењу пореза на зараде. Пореско оптерећење је на нивоу просека Европе, али је за наше услове то много", сматра Радак.

Он додаје да има сезонских радника који су непријављени и примају све на руке, немају уговор и нису заштићени, такође, додаје, ту су и "парт тиме" радници, јер "нико неће да пријави радника који му треба на четири сата".

"Имамо многе ИТ фирме које се премештају у Бугарску или Словенију, јер им је тамо лакше да послују. Морамо да растеретимо фирме парафискалних намета да бисмо им омогућили да зараде, реинвестирају и запошљавају, имамо аномалију у ИТ индустрији да сталне раднике одјављују и онда они оснивају своје фирме и склапају уговоре са својим послодавцем јер им је тако боље", наводи Радак.

Савић каже да је став многих послодаваца - како год будем радио, држава ми све узме.

"За неког ко има здрав бизнис, овакво оптерећење није проблем, ко има лош, не би му помогло ни да га држава ослободи. Морају да буду исти услови, да послодаци буду у истој позицији. Да увдемо пореске олакшице, ако неко инвестира и запошљава нове људе можда га и треба ослободити. Ми смо држава која има пуно проблема, замените једну даску, али под ипак шкрипи", рекао је Савић.

Он сматра и да су српске финансије санаране, али да нам треба пет до 10 година високог БДП-а да бисмо могли да кажемо да напредујемо. За најаву укидања Закона о привременом смањењу пензија каже - ко зна шта ће бити до јесени.

"Сада имамо висок раст БДП-а, наша пољопривреда учествује у високом проценту у БДП, шта ако нам се деси суша, временске непогоде, шта ћемо ако рас БДП буде 1 одсто. Треба поправити економски положаја пензионера с најнижим пензијама, социјална политика се не води преко пензија, сви грађани треба да помогну људима који имају најниже пензије. Али пре тога треба урадити социјалну карту", рекао је Савић.

(Н1)